

KOMMUNAL- OG DISTRIKTSDEPARTEMENTET
Postboks 8112 DEP
0032 OSLO

Vår ref.: 2024/9307-2

Deres ref.:

Dato: 06.03.2024

Svært krevende økonomisk situasjon i Buskerud etter oppdelingen av Viken

Buskerud fylkeskommune ønsker med dette kun å orientere distrikts- og kommunalministeren om at fylket står i en svært krevende økonomisk situasjon etter oppdelingen av Viken. Dagens situasjon er ikke økonomisk bærekraftig. Det totale omstillingsbehovet ved overgangen fra Viken til nye Buskerud fylkeskommune er beregnet til om lag 250 millioner kroner i 2024 økende til i overkant av 300 millioner kroner i gjeldende økonomiplanperiode.

Forklaringen på disse økonomiske rammebetingelsene er et for høyt aktivitetsnivå fremmet som budsjettforslag fra Viken fylkeskommune. I statsbudsjettet for 2024 ble nivået på frie inntekter for 2024 fastsatt, og det viste seg at kostnadsnivået var høyere enn inntektsnivået. I tillegg gir Kommuneloven føringer for forsvarlig økonomistyring, og derfor har fylkestinget bestemt at Buskerud fylkeskommune bør ha et netto driftsresultat på minimum tre prosent.

Omstillingsprosess som reduserer aktiviteter og tjenester nødvendig i Buskerud

I forbindelse med budsjettbehandlingen for 2024 og økonomiplan for perioden 2025-2028, besluttet fylkestinget i Buskerud at det må gjennomføres en omstillingsprosess for å sikre et forsvarlig driftsresultat og en fremtidig bærekraftig økonomisk situasjon. Arbeidet med omstillingsprosessen er igangsatt og skal etter planen endelig behandles av fylkestinget sommeren 2024. Ved budsjettbehandlingen for 2024 ble det først og fremst lagt vekt på å få et lovlig saldert budsjett. Frem til sommeren skal fylkesutvalget ha økonomi og omstillingsprosess opp på alle sine møter.

Omstillingen må tas gjennom reduserte aktiviteter og tjenester til innbyggerne. 1. halvår 2024 brukes til en gjennomgang av samtlige tjenester fylkeskommunen har ansvar for, hvordan disse er organisert, hvilke tjenester som faktisk leveres og til hvilken kvalitet. Buskerud fylkeskommune har ansvar for en rekke oppgaver som vil påvirkes av omstillingen, blant annet videregående opplæring, samferdsel, regional utvikling og planlegging, kultur, folkehelsearbeid og offentlig tannhelsetjeneste.

Som fylkeskommune har Buskerud et samfunnsoppdrag som innebærer at vi skal utøve våre roller som samfunnsutvikler, tjenesteleverandør, myndighetsutøver og demokratisk arena på

FYKOM fylkeskommunedirektør

Postadresse: Postboks 3563, 3007 DRAMMEN
Besøksadresse: Hauges gate 89, 3019 Drammen
Telefon:

E-post: post@bfk.no
Internett: www.bfk.no
Org.nr.: 930580260

en god måte. Den økonomiske omstillingen gjør det svært krevende å oppfylle dette samfunnsoppdraget til det beste for våre innbyggere.

En varslet krevende situasjon

Den krevende økonomiske situasjonen i Buskerud ble tydeliggjort allerede i en administrativ rapport fra Viken fylkeskommune om konsekvenser ved fylkesdelingen. Her ble det utarbeidet illustrasjoner av Akershus, Buskerud og Østfolds økonomiske handlingsrom for perioden 2022-2031. Rapporten peker på at Buskerud har et negativt netto driftsresultat fra 2025, med et merforbruk på inntil 60 millioner kroner.» Dette innebærer at den nye fylkeskommunen ikke har midler til å opprettholde nivået på sin andel av Viken fylkeskommunes driftsutgifter og samtidig finansiere sine planlagte investeringer fra og med 2025.», heter det i rapporten. I rapporten pekes det videre på at «endringen i kommunestruktur og fylkestilhørighet knyttet til kommunene Røyken, Hurum, Svelvik og Jevnaker gir et betydelig lavere nivå i frie inntekter», som innebærer at Buskerud fylkeskommune må redusere driftsutgiftene med 290 millioner kroner for å sikre budsjettbalanse som følge av færre innbyggere i fylket. «Dette kommer i tillegg til behovet for økonomisk tilpasning med budsjettreduksjoner på inntil 60 millioner kroner.» Buskeruds frie inntekter reduseres gradvis i løpet av perioden frem til 2031. «Dette skyldes i hovedsak befolkningsutviklingen i fylket, dvs. at den relative andelen av befolkningsveksten er lavere sammenlignet med landet for øvrig.» Vi kan i dag slå fast at beregningene slår til.

Viken fylkeskommune var ved oppdelingen organisert som én samlet organisasjon uten strukturer av de tre gamle fylkene. Rapporten peker på at det derfor ikke var mulig med en reversering, men at det måtte skje en bygging av tre nye fylker. En slik «oppdeling av en stor fylkeskommune i flere og mindre fylkeskommuner er ikke gjennomført i Norge tidligere. Det finnes derfor ikke erfaringsgrunnlag for å anslå utredningskostnader og utgifter knyttet til reetablering av tre fylkeskommuner.» Som konsekvens sto nye Buskerud fylkeskommune derfor overfor en situasjon der organisasjonen og tjenestetilbudet måtte reetableres fra nyttår. Dette arbeidet er kommet godt i gang, mye er på plass, men mye er fortsatt også under etablering – og det er først ved oppstart at den svært krevende økonomiske situasjonen og de fremtidige konsekvensene av denne er konkretisert og tydeliggjort.

Buskerud fylkeskommune som fremtidig samfunnsutvikler og tjenestetilbyder

Nye Buskerud fylkeskommune har alt som skal til for å bli den mest utviklingsorienterte fylkeskommunen i Norge. Våre folkevalgte har sterke og gode samarbeidstradisjoner på tvers av politiske skillelinjer. Vi har 18 kommuner som ønsker en god start for Buskerudregionen, og ikke minst har vi særs dyktige ansatte, ledere og tillitsvalgte med vilje og evne til å stake ut en ny fremtid sammen. Med sine 270 000 innbyggere er Buskerudregionen et Norge i miniatyr, og det er en region hvor det er godt å leve, bo og jobbe i. I årene fremover blir det en viktig oppgave å forsterke regionens utviklingsattraktivitet gjennom å utnytte regionens komparative fortrinn knyttet til blant annet å satse på transportårer, næringsutvikling, kultur- og reiseliv, høyteknologi, energi, forskning og kompetanse. Samtidig må vi som følge av den svært krevende økonomiske situasjonen fylkeskommunen står overfor, prioritere hardt

innenfor begrensede økonomiske ressurser, og velge ut de viktigste samfunnsoppdragene som vi har kraft til å bære.

I regionreformen legges det opp til at flere statlige oppgaver skal overføres til fylkeskommunene. Regjeringen varsler også i Hurdalsplattformen en styrking av fylkeskommunen som samfunnsutvikler, samtidig som det skal settes ned et ekspertutvalg som skal gå gjennom fylkeskommunenes inntektssystem, når fylkesstruktur er avklart. Buskerud fylkeskommune ser frem til en videre konkretisering av både regionreformen og Hurdalsplattformen, og vi stiller oss om ønskelig til rådighet for distrikts- og kommunalministeren både med våre erfaringer fra en fylkeskommunal hverdag og som kunnskaps- og diskusjonspartner i det videre arbeidet. I denne forbindelse inviterer vi med dette distrikts- og kommunalministeren på besøk til Buskerud fylkeskommune våren 2024. Dersom det av hensyn til statsrådets agenda er mer hensiktsmessig at et møte avholdes hos statsråden, stiller vi selvfølgelig også opp i et slikt møte for å snakke om våre erfaringer med å bygge nytt fylke hvordan vi håndterer den økonomiske situasjonen.

Med hilsen

Buskerud Fylkeskommune

Tore Opdal Hansen /s/

Fylkesordfører

Iselin Haugo Stavn /s/

Høyres gruppeleder

Morgan Engebretsen Langfeldt /s/

Fremskrittspartiets gruppeleder

Roger Larsen /s/

Industri- og Næringspartiets gruppeleder

Bård Sødal Grasbekk /s/

Miljøpartiet De Grønnes gruppeleder

Anders Wengen /s/

Venstres gruppeleder

Kjell Erland Grønbeck /s/

Kristelig Folkepartis gruppeleder

Øivind Fjeldheim /s/

Pensjonistpartiet gruppeleder

cc. Buskerudbenken på Stortinget

Ordførere i Buskerud

Dokumentet er elektronisk godkjent